

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil praktyczny)

dokonanej w dniach 10 – 11 czerwca 2017 r.
na kierunku „pedagogika”
prowadzonym
na Wydziale Nauk Humanistycznych i Społecznych
Akademii Marynarki Wojennej
im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni

Warszawa, 2017 r.

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu.....	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny.....	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku.....	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	7
Dobre praktyki	7
Zalecenia	7
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	7
Dobre praktyki	7
Zalecenia	7
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	8
Dobre praktyki	8
Zalecenia	8
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia.....	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	8
Dobre praktyki	8
Zalecenia	8
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	8
Dobre praktyki	8
Zalecenia	8
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	9
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	9
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	9
Dobre praktyki	9
Zalecenia	9
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	9
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	9

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	9
Dobre praktyki	9
Zalecenia	9
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia.....	9
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	9
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	9
Dobre praktyki	10
Zalecenia	10
5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	10
Załączniki:	11
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	11
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	12
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	12
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	13
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego).....	13
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa.....	14
Załącznik nr 7. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	14

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Krzysztof Szewior, członek PKA
członkowie:

1. prof. dr hab. Bożena Muchacka, członek PKA,
2. dr hab. Sławomir Przybyliński, ekspert PKA,
3. mgr Karolina Martyniak, ekspert ds. postępowania oceniającego,
4. dr Łukasz Denys, ekspert ds. pracodawców,
5. Dagny Czajkowska, ekspert ds. studenckich.

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „pedagogika” prowadzonym na Wydziale Nauk Humanistycznych i Społecznych Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017.

Poprzednie akredytacje:

1. ocena „pozytywna” (nr 778/2007, 20.09.2007 r.) - Władze Uczelni podjęły wiarygodne działania w celu usunięcia uchybień i niedoskonałości wskazanych w raporcie ZO PKA z wizytacji, jednak wyniki ich realizacji wymagają weryfikacji w toku wcześniejszej oceny w roku akademickim 2010/2011;
2. ocena „pozytywna” (nr 324/2011, 5.05.2011 r.) - w okresie, jaki upłynął od poprzedniej oceny jakości kształcenia, stosownie do zaleceń PKA, Uczelnia zmodyfikowała programy kształcenia i podjęła działania naprawcze mające na celu podniesienie poziomu prac dyplomowych.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego (dalej ZOPKA) został opracowany po zapoznaniu się z następującymi źródłami informacji: przedłożonym przez Uczelnię raportem samooceny, raportem MNiSW z kontroli formalnej kierunku (13.02.2017), zintegrowanego systemu informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on, portalu <http://www.wyberzstudia.nauka.gov.pl/> oraz strony internetowej Uczelni i Wydziału (<http://www.amw.gdynia.pl/>, <http://www.wnhis.amw.gdynia.pl/> dostęp w dn. 10-11.06.2017), a także na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami, studentami ocenianego kierunku oraz przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami. Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	„pedagogika”	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil kształcenia	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek	1. obszar nauk społecznych 2. obszar nauk humanistycznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku	1. dziedzina nauk społecznych, dyscypliny: pedagogika, psychologia, socjologia (70%); 2. dziedzina nauk humanistycznych, dyscypliny: filozofia, historia (30%).	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	4 semestry; 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych / liczba godzin praktyk	450 godzin	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	1. Pedagogika społeczna 2. Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	16	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	114	
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	PS – 65 ECTS	
	ZEW – 63 ECTS	

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadowalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Kryterium 1.

Uczelnia potwierdza swoje dotychczasowe stanowisko dot. rozpisania efektów kształcenia właściwych dla kształcenia „na przedmioty i efekty przedmiotowe”, jednocześnie podjęto decyzję o dostosowaniu programu do zaleceń ZO PKA zmieniając program na studiach 1 i 2 stopnia. Podobnie postąpiono w odniesieniu do realizacji treści z poziomu przedszkolnego do poziomu treści z klas 1-3. Wydział stojąc na stanowisko realizacji ww. treści, podał decyzję o modyfikacji programu dostosowując go do zaleceń ZO PKA. Ponadto zobowiązano studentów do wyrównania godzin kształcenia z zakresu edukacji przedszkolnej.

Kryterium nr 2.

Karty przedmiotów. Od 2017/18 r. obowiązuje jeden wzór karty przedmiotów, przeprowadzono szkolenie z opracowywania kart przedmiotów i realizacji zajęć. Organizacja roku akademickiego. Jednoznacznie rozdzielono okresy sesji, zajęć dydaktycznych, przerw pomiędzy semestrami, co oznacza brak nakładania się

sesji poprawkowej oraz zajęć dydaktycznych. Procedura rekrutacji. Uściślono zapis procedury rekrutacji w odniesieniu do różnic programowych oraz kandydatów po innych kierunkach studiów oraz kandydatów nie realizujących specjalności nauczycielskiej. Wydział w okresie pomiędzy czerwcem i listopadem 2017 r. zrealizował większość rekomendacji ZO PKA możliwych do wdrożenia w tych ramach czasowych:

- a. zmienił programy na studiach 1 i 2 stopnia poszerzając treści kształcenia na specjalnościach nauczycielskich;
- b. wprowadził jeden wzór karty przedmiotu o uprzedniej jej ocenie ZZJK;
- c. zmodyfikował skład ZZJK;
- d. uregulował i doprecyzował kryteria rekrutacyjne;
- e. uporządkował kalendarz roku akademickiego;
- f. zmodyfikował konstrukcję oraz treści kształcenia na specjalnościach nauczycielskich na studiach 1 i 2 stopnia.

Kryterium nr 3.

1. ZZJK objął od 2017/2018 r. procedurami analitycznymi programy kształcenia na kierunku pedagogika, a wyniki zostaną upublicznione.
2. Podjęto działania systemowo włączające otoczenie społeczno-gospodarcze do procesu konsultacji i oceny programu kształcenia, odbyło się spotkanie, wyrażono opinie, w największym stopniu w odniesieniu do specjalności „pedagogika opiekuńczo-wychowawcza”;
3. Dokonano analizy „Dziennika samooceny efektów kształcenia” i rekomendowano ten dokument jako obowiązkowy dla wszystkich studentów kierunku pedagogika.
4. Na stronie internetowej uruchomiono zakładkę poświęconą jakości kształcenia oraz określono zakres dokumentów i informacji tam umieszczanych.
5. Zmodyfikowano ankiety ewaluacyjne dot. jakości kształcenia o pytanie o dostęp do informacji publicznej.

Wyrażone przez uczelnię stanowisko zostało poparte stosowną dokumentacją potwierdzającą fakt podjętych inicjatyw. Ocena działań w świetle przedstawionych dokumentów uzasadnia zmianę oceny kryteriów głównych.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium: wyróżniająca / w pełni / zadowolająca/ częściowa
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

- 1.1. Koncepcja kształcenia
- 1.2. Prace rozwojowe w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku studiów
- 1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

„Wypełniając swoją misję Akademia – w myśl naczelnej zasady „MORZE, OJCZYZNA, OBOWIĄZEK” – kształtuje poczucie godności, patriotyzmu i honoru oraz odpowiedzialności za losy Ojczyzny i spraw morskich”, czytamy w uczelnianym dokumencie Misja, wizja i strategia rozwoju Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte na lata 2011-2020. Trudno w powyższych słowach jednoznacznie ulokować kierunek pedagogika i odnaleźć pedagogiczne wątki, czy kategorie. Pośrednio oczywiście istnieją nici powiązań tak nakreślonej misji z ocenianym kierunkiem, bo bez wątpienia pedagog powinien funkcjonować w duchu kategorii godności, honoru i odpowiedzialności. Oceniany kierunek bardziej odnajduje swoje miejsce w ukazanej przez Uczelnię wizji, czyli m.in. dbałość „o najwyższą jakość kształcenia i badań naukowych oraz zdobywanie umiejętności i postaw zgodnych z tradycją historyczną i wymogami współczesnego rynku.” Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, w obrębie którego prowadzony jest kierunek pedagogika posiada własną strategię rozwoju (uchwała nr 5/2012 Rady Wydziału... z 2012 r. dot. przyjęcia dokumentu Strategia rozwoju...), w której prezentuje misję, wizję Wydziału oraz założenia strategii rozwoju Wydziału. „Misją Wydziału jest szczególna dbałość o jakość prowadzonych badań naukowych oraz umożliwienie zdobycia nowoczesnego wykształcenia, w obszarze nauk humanistycznych oraz społecznych, dającego możliwości zdobycia wiedzy, umiejętności i postaw zgodnych z tradycją życia akademickiego oraz wymogami współczesnego świata. Działalność WSHiS służy wzmocnieniu bezpieczeństwa społecznego w sferze: relacji politycznych, wychowania w tym dla bezpieczeństwa oraz kultywowania tradycji.” Jednostka przyjmuje trzy cele strategiczne: „uzyskanie wysokiej jakości i zdolności kształcenia studentów cywilnych i kadr dla Sił Zbrojnych; podniesienie skuteczności i wdrożeń prac naukowo – badawczych; zwiększenie sprawności i efektywności zarządzania Wydziałem oraz pracy administracji.” W tak nakreślonej wizji i celach strategicznych oceniany kierunek i koncepcja kształcenia na tym kierunku w pewnej mierze znajdują swoje miejsce. Warto zauważyć, iż Uczelnia czyni kroki w kierunku zintensyfikowania współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie m.in. opiniowania koncepcji i efektów kształcenia na kierunku pedagogika. Wynika to z dokumentacji udostępnionej ZO PKA podczas wizytacji. Odbywa się to w ramach Rady Pracodawców, która została powołana decyzją nr 3/2016 Dyrektora Instytutu Pedagogiki w 2016 r.

Jednostka na II stopnia posiada ofertę specjalnościową: pedagogika społeczna oraz zintegrowana edukacja wczesnoszkolna. Niniejsza oferta specjalnościowa pomimo, że niezbyt szeroka, to jednak wpisująca się w kierunki rozwojowe zachodzące w regionie i odpowiadająca zakresowi działalności zawodowej dla ocenianym kierunkiem.

Plany rozwojowe kierunku koncentrują się, jak wynika z rozmów z Władzami Wydziału, przede wszystkim na poszerzaniu oferty specjalnościowej pedagogicznej dla kadry mundurowej, oficerskiej. Planuje się również wzmocnić jakościowo kształcenie nauczycielskie dla specjalności na II stopniu. Współpraca międzynarodowa oraz włączanie pracowników i studentów w naukowe

inicjatywy z partnerami zagranicznymi oraz mobilność w ramach programu Erasmus+ były wyraźnie eksponowane podczas wizytacji.

1.2.

Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych AMW w Gdyni w toku procesu kształcenia na profilu praktycznym wykorzystuje osiągnięcia naukowe i praktyczne nauczycieli akademickich oraz interesariuszy zewnętrznych, z którymi Wydział prowadzi szeroką współpracę. W ramach tej współpracy realizowane są różne formy, których treści są powiązane z pedagogiką, m.in.: udział w organizowanych przez Wydział Dniach Otwartych oraz zajęciach proponowanych w ramach Bałtyckiego Festiwalu Nauki, współpraca w ramach umów, która daje możliwość udziału we wspólnych projektach mających na celu rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych studentów, zaangażowanych w ich realizację (np. cykl debat o bezpieczeństwie przygotowywany przy współpracy Fundacji Wspierania Inicjatyw Rozwoju Lokalnego, w trakcie których uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, eksperci i decydenci wymieniali się doświadczeniami i wiedzą z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa, bezpieczeństwa w sieci oraz bezpieczeństwa publicznego); organizacja przedsięwzięć takich, jak m.in.: bale karnawałowe, imprezy z okazji Dnia Dziecka, Mikołaja dla dzieci z przedszkoli współpracujących z Instytutem Studiów Edukacyjnych, szkół, hospicjów i fundacji (np. animacja czasu wolnego dla dzieci z domowego hospicjum prowadzonego przez Fundację Pomorze Dzieciom, zbiórki prezentów dla dzieci z oksywskiego hospicjum, działalność na rzecz Fundacji Pankracy i in.).

Wydział współpracuje z firmami o profilach działalności zbliżonych do programów kształcenia. Interesariusze zewnętrzni uczestniczą w przygotowywaniu oferty studiów oraz kursów i szkoleń prowadzonych na Wydziale. Na podstawie umowy o współpracy z firmą INPROGRESS powstała oferta szkoleń PRINCE2 Foundation, AGILE PM Foundation. Pracodawcy organizują we współpracy z Instytutem warsztaty i wykłady rozwijające kompetencje miękkie i umiejętności potrzebne na rynku pracy. Przykładem może być warsztat z zakresu coachingu przygotowany dla studentów przez Instytut Rozwoju Integralnego. Wydział organizował również Projekt Gdyńskich Debat Młodych; Projekt Gdyńska Akademia Młodych, a także konferencję nt. Staże i praktyki jako czynnik zwiększający zatrudnialność absolwentów kierunków humanistycznych i społecznych.

Współpraca ta wpływa bezpośrednio na sposoby realizacji procesu dydaktycznego i ewaluację efektów kształcenia na ocenianym kierunku.

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku pedagogika II stopnia, o profilu praktycznym, w AMW w Gdyni obowiązują na mocy uchwały nr 16/2015 Senatu AMW z dnia 05 marca 2015 roku w sprawie: utworzenia kierunku studiów Pedagogika, poziom drugi, profil praktyczny oraz określenia efektów kształcenia dla tego kierunku. Zaprojektowano 16 efektów z zakresu wiedzy, 20 z zakresu umiejętności i 8 z zakresu kompetencji społecznych. Efekty przyporządkowano do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk społecznych, a dyscyplin: pedagogika, psychologia, socjologia oraz do obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych, a dyscyplin: filozofia i historia.

Warto zauważyć, iż nie opracowano efektów specjalnościowych, ale skoncentrowano się na efektach przedmiotowych, które prezentowane są w kartach przedmiotów - sylabusach. Identyfikują one poszczególne przedmioty, nawiązując do kierunkowych efektów kształcenia. Natomiast sformułowane efekty kierunkowe są zrozumiałe oraz czytelne, a także zbieżne z efektami dla obszarów, poziomu i profilu praktycznego, do którego kierunku pedagogika przyporządkowano. Tym samym istnieje realna możliwość osiągnięcia przez studentów tych

efektów. W dokumentacji wydziałowej w zbiorze sylabusów znajdują się te opracowane do przedmiotów język obcy i praktyka.

Warto wskazać, iż uwzględniono w zbiorze efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku oraz dla modułów zajęć efektów związanych z zdobywaniem przez studentów umiejętności praktycznych właściwych dla zakresu działalności zawodowej odpowiadającego ocenianemu kierunkowi oraz kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

Należy stwierdzić, iż kierunek pedagogika II stopnia przypisano do obszaru nauk społecznych, dziedzina nauk społecznych, dyscyplina pedagogika i psychologia, socjologia (70% pkt. ECTS) oraz obszar nauk humanistycznych, dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina filozofia, historia (30% pkt. ECTS). Niniejsze obszary, dziedziny i dyscypliny naukowe posiadają odzwierciedlenia w przyjętym opisie efektów kształcenia dla studiów II stopnia.

Na ocenianym kierunku pedagogika na II stopniu kształci się, jak deklaruje Uczelnia na specjalności przygotowującej do wykonywania zawodu nauczyciela - zintegrowana edukacja wczesnoszkolna. Nie przyjęto odrębnych efektów kształcenia dla tej specjalności. Natomiast w poszczególnych sylabusach opracowanych dla przedmiotów tworzących specjalność, znajdują się efekty przedmiotowe posiadające odniesienia do efektów kierunkowych i obszarowych. Identyfikują one i doprecyzowują nauczycielskie kwalifikacje, jednak nie sposób na tej podstawie wprost odnieść się do ich pełnej zgodności z efektami ze standardów kształcenia nauczycieli (rozporządzenie MNiSW z dn. 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela - Dz. U z 2012 r., poz. 131), tym bardziej, że na poszczególnych przedmiotach, istotnych dla nadawania kwalifikacji brak jest, lub w ocenie eksperckiej ZOPKA w stopniu niewystarczającym treści z poziomu przedszkolnego, co powoduje iż nie realizowane są efekty z tego zakresu.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. AMW w Gdyni posiada misję i wizję rozwoju Uczelni. Trudno w misji jednoznacznie ulokować kierunek pedagogika i odnaleźć pedagogiczne wątki, czy kategorie. Oceniany kierunek bardziej odnajduje swoje miejsce w nakreślonej przez Uczelnię wizji. Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych, w obrębie którego prowadzony jest kierunek pedagogika posiada własną strategię rozwoju, w której prezentuje misję, wizję Wydziału oraz założenia strategii rozwoju. W nakreślonej wizji i celach strategicznych mieści się oceniany kierunek i koncepcja kształcenia.
2. Uczelnia czyni kroki w kierunku zintensyfikowania współpracy z interesariuszami zewnętrznymi w zakresie m.in. opiniowania koncepcji i efektów kształcenia na kierunku pedagogika.
3. Na Uczelni opracowano efekty kształcenia dla kierunku pedagogika II stopnia, o profilu praktycznym.
4. Oceniany kierunek na II stopniu prawidłowo przypisano do obszaru nauk społecznych, dziedzina nauk społecznych, dyscyplina pedagogika i psychologia, socjologia oraz obszar nauk humanistycznych, dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina filozofia, historia.
5. Na kierunku pedagogika na II stopniu kształci się na specjalności przygotowującej do wykonywania zawodu nauczyciela - zintegrowana edukacja wczesnoszkolna. Nie przyjęto odrębnych efektów kształcenia dla tej specjalności. Natomiast w poszczególnych sylabusach opracowanych dla przedmiotów tworzących specjalność, znajdują się efekty przedmiotowe posiadające odniesienia do efektów kierunkowych i obszarowych. Identyfikują one i doprecyzowują nauczycielskie kwalifikacje, jednak nie sposób na tej podstawie wprost odnieść się do ich pełnej zgodności z efektami ze standardów kształcenia nauczycieli.

6. Realizowane są projekty rozwojowe w ramach działalności praktycznej właściwej dla pedagogiki a także na podstawie tych analiz można stwierdzić, że działania te mają wpływ na realizowaną koncepcję i proces kształcenia, a tym samym mają wpływ na rozwijanie u studentów kompetencji niezbędnych w ich przyszłej pracy zawodowej.

Dobre praktyki – brak.

Zalecenia

1. Rozważenie wprowadzenie efektów odnoszących się do specjalności tzw. nauczycielskiej, by wprost korespondowały ze standardami nauczycielskimi.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1 Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia
- 2.2 Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia
- 2.3 Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

W uchwale nr 9/2017 Senatu AMW... z 2017 r. w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących projektowania programów kształcenia dla studiów wyższych, czytamy iż „Studia stacjonarne pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim lub praktycznym kończące się tytułem licencjata – trwają co najmniej sześć semestrów z łączną liczbą godzin dydaktycznych wynoszącą nie mniej niż 1800 i nie mniej niż 180 punktów ECTS (...)” (§1 ust. 4 pkt.1). Studia stacjonarne drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim lub praktycznym trwają trzy lub cztery semestry, przy czym na kierunkach społecznych i humanistycznych z łączną liczbą godzin dydaktycznych wynoszącą nie mniej niż 800 i nie mniej niż 120 punktów ECTS (...)” (§1 ust. 5 pkt.1). W niniejszej uchwale czytamy także, że „liczba zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego kontaktu z nauczycielem na studiach stacjonarnych pierwszego lub drugiego stopnia winna wynosić nie mniej niż 50% całkowitej liczby godzin pracy studenta wynikającej z liczby punktów ECTS (...)” (§2 ust. 1 pkt.3).

Na Wydziale kierunku pedagogika prowadzony jest w formie studiów stacjonarnych. Studia II stopnia zaplanowane są na 4 semestry/120 pkt. ECTS. Komponentami programu kształcenia są: A moduł kształcenia ogólnego, B moduł kształcenia ogólnouczelnianego, C moduł wiedzy społecznej i humanistycznej, D moduł wiedzy pedagogicznej, E moduł kształcenia specjalnościowego, F praktyka pedagogiczna. Formami zajęć są wykłady, ćwiczenia, warsztaty, projekty, praktyki, a ich wartość liczbową uzależniona jest od wybranej specjalności - zintegrowana edukacja wczesnoszkolna - 447 godz. wykładów, 338 godz. ćwiczeń, 350 godz. warsztatów, 140 godz. projektów i 450 godz. praktyk, w tym 90 godz. praktyk jest realizowana w formie ćwiczeń na Uczelni (razem 1635 godz.; całkowity nakład pracy studenta 3130 godz.); pedagogika społeczna - 362 godz. wykładów, 343 godz. ćwiczeń, 290 godz. warsztatów, 210 godz. projektów i 450 godz. praktyk, w tym 90 godz. praktyk jest realizowana w formie ćwiczeń na Uczelni (razem 1565 godz.; całkowity nakład pracy studenta 3130 godz.). Sekwencja przedmiotów w poszczególnych semestrach wydaje się poprawna, a czas trwania kształcenia pozwala studentom na uzyskanie założonych efektów kształcenia.

Z programów kształcenia wynika, że modułom zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów przypisano więcej niż 50% pkt. ECTS (pedagogika społeczna 63 pkt.; zintegrowana edukacja wczesnoszkolna 65 pkt.).

Analizując dokumentację ocenianego kierunku, w tym sylabusy należy wskazać na różnorodność i aktualne treści programowe oraz ich powiązanie z aktualnym stanem zastosowań w praktyce wyników badań związanych z zakresem ocenianego kierunku, standardami działalności zawodowej właściwej dla ocenianego kierunku oraz z potrzebami rynku pracy.

Całościowo należy wskazać na spójność treści programowych z efektami kształcenia zakładanymi dla ocenianego kierunku, włączając w to również treści przewidziane dla kształcenia w zakresie znajomości języka obcego oraz praktyk studenckich. Problem, na jaki wskazywano wyżej, dotyczy specjalności mającej przygotowywać do wykonywania zawodu nauczyciela. W ramach tej specjalności w module specjalnościowym, gdzie realizuje się przedmioty specjalistyczne i profilujące niniejszą specjalność, nie uwzględnia się treści programowych z etapu przedszkolnego lub tych treści jest zbyt mało. Wynika to przede wszystkim z analizy poszczególnych sylabusów, jak również samego nazewnictwa przedmiotów, gdzie brak jest członu przedszkolnego. Kilka przykładów niniejszych przedmiotów: II st. metodyka wczesnoszkolnej edukacji polonistycznej, metodyka wczesnoszkolnej edukacji matematycznej, warsztat edukacji muzycznej, warsztat pracy plastycznej.

Zapisy rozporządzenia MNiSW z dnia 17 stycznia 2012 r. stanowią, iż „Kształcenie obejmuje jednocześnie przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolu oraz do nauczania w klasach I - III szkoły podstawowej.” [str. 7 Przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć)].

Nauczyciele w sylabusach prezentują metody kształcenia, uwzględniając w nich poniekąd samodzielne uczenie się studentów, a także tam gdzie jest to potrzebne, czy też niezbędne stosują aktywizujące formy pracy ze studentami, co niewątpliwie daje studentom realne możliwości osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Mowa zatem o m.in.: wykładzie problemowym, metodzie projektów, metodzie ćwiczeniowej, pracy z tekstem, dyskusji dydaktycznej, grach dydaktycznych, czy wykładzie informacyjnym metodzie ćwiczeniowej, krytycznej analizie tekstu, metodzie projektów, pokazie, prezentacji multimedialnej, analiza i samodzielne sprawdzanie zdobytych informacji i in. Stosowane metody jawią się jako trafnie dobrane do specyfiki zajęć. Pozwala to również na osiągnięcie efektów obejmujących udział w prowadzeniu badań m.in. podczas realizacji przedmiotów: metodologia badań społecznych, seminarium magisterskie.

Należy zauważyć w tym miejscu, iż na kierunku pedagogika obowiązują różne wzory sylabusów, które w pewnych zakresach nie dają poczucia transparentności. W niektórych sylabusach brak jest wyszczególnionych metod kształcenia i połączenie ich razem z walidacją efektów kształcenia (Metody kształcenia i walidacji zakładanych efektów kształcenia, np. przedmiot metodyka pracy kuratora), a także stosowana jest inna forma zapisu (Forma/metoda/narzędzie walidacji zakładanych efektów kształcenia, np. przedmiot podstawy terapii logopedycznej).

W uchwale nr 9/2017 Senatu AMW dot. projektowania programów kształcenia dla studiów wyższych, czytamy iż „opracowując program kształcenia przy szacowaniu liczby punktów ECTS dla danego modułu (przedmiotu) należy przyjąć, że jeden punkt ECTS odpowiada efektem kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25-30 godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnię, zgodnie z planem studiów, oraz jego indywidualną pracę” (§2 ust 1 pkt.1). Z analizy kart opisu przedmiotów wynika, że spełnione są wytyczne 25 – 30 godz./1 pkt. ECTS., jako miary średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia. Z programu studiów wynika, iż praktykom studenckim przypisano 15 pkt. ECTS, a przedmiotowi język obcy nadano 2 pkt. ECTS. Zajęcia z wychowania fizycznego/teorii wychowania fizycznego - nadano 2 pkt. ECTS.

Program studiów o profilu praktycznym, składa się m.in. z modułów, a w ich obrębie z przedmiotów, które Uczelnia wskazuje jako te związane z praktycznym przygotowaniem

zawodowym. I tak na specjalności pedagogika społeczna jest to 65 pkt. ECTS, a na specjalności zintegrowana edukacja wczesnoszkolna 61 pkt. ECTS.

Akademia Marynarki Wojennej przyjęła, iż na kierunku pedagogika specjalność jest wyborem studenta. Z analizy programów kształcenia płynie wniosek, iż spełnione jest kryterium zapewnienia studentowi elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku. Oprócz modułu specjalnościowego, również kilka przedmiotów z innych modułów jest studenckim wyborem.

Rok akademicki 2016/2017 w Akademii trwa od 1 października 2016 roku do 30 września 2017 r. W §3 stosownego zarządzenia czytamy, iż na kierunkach cywilnych w r. ak. 2016/2017 zajęcia dydaktyczne w semestrze zimowym odbywać się będą od 4 października do 22 grudnia 2016 r. oraz od 3 do 29 stycznia 2017 r. Natomiast w semestrze letnim od 13 lutego do 12 kwietnia 2017 r. i od 19 kwietnia do 11 czerwca 2017 r. Przewidziane są także dwie sesje zimowa (30 stycznia-12 lutego) i letnia (12-25 czerwca) oraz dwie sesje poprawkowe – zimowa (13 lutego-15 marca) i letnia (11 września-15 października). Wydaje się, iż niezręcznością jest termin sesji poprawkowych w momencie, gdy rozpoczynają się już zajęcia dydaktyczne w nowym semestrze? Studenci studiów stacjonarnych na ocenianym kierunku realizują zajęcia od poniedziałku do piątku w różnych godzinach w zależności od rocznika i stopnia kształcenia. Godziny według zarządzenia nr 5/2016 Rektora-Komendanta z 2016 r. w sprawie: organizacji procesu kształcenia i szkolenia, oscylują w przedziale 8.05-19.20. Zajęcia dydaktyczne trwają 45 minut po których następuje przerwa 5. lub 10. minutowa. Zgodnie z zarządzeniem kierownik PJO może zdecydować o prowadzeniu zajęć w blokach dłuższych niż 45 minut. W WNH-S na kierunku pedagogika zajęcia trwają 90 minut z 15-minutowymi przerwami. Taka organizacja zajęć nie budzi zastrzeżeń i daje możliwość osiągania zaprojektowanych efektów kształcenia. Na kierunku pedagogika nie uwzględnia się zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Podczas wizytacji nie zauważono problemów z liczebnością grup studenckich. Niniejszą kwestię reguluje wspomniane zarządzenie nr 5/2016 (§5. ust.1). Zajęcia dydaktyczne w AMW prowadzone w formie: wykładów; ćwiczeń, seminariów i konwersatoriów, laboratoriów, zajęć warsztatowych, lektoratów języków obcych, zajęć z wychowania fizycznego, praktyk; ust. 2 Liczebność grup studenckich na zajęciach dydaktycznych ustala kierownik PJO w następujący sposób: „1) wykłady należy prowadzić dla wszystkich studentów danego rodzaju studiów, roku studiów, kierunku lub specjalności z uwzględnieniem warunków lokalowych oraz programów kształcenia; 2) ćwiczenia, zajęcia seminaryjne i konwersatoria, zajęcia z WF-grupy minimum 25 osób; 3) laboratoria, zajęcia warsztatowe grupy minimum 15 osób; 4) lektoraty z języków obcych - w grupy minimum 15 osób”).

Praktyki studenckie na ocenianym kierunku są immanentnym elementem procesu kształcenia. Na II stopniu bez względu na realizowaną specjalność ich wymiar godzinowy wynosi 450 godz./15 pkt. ECTS, w tym 90 godz. praktyk jest realizowana w formie ćwiczeń na Uczelni (150 godzin w semestrze II, 150 godzin w semestrze III, 150 godzin w semestrze IV).

Na Wydziale kwestię praktyk reguluje m.in. zarządzenie nr 3/ZD/2017 Dziekana z 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad odbywania praktyk na kierunku pedagogika. Do niniejszego aktu jest pięć załączników w postaci „Zasad organizacji i odbywania praktyk” dla każdej ze specjalności realizowanych na st. I, bądź II. Są w nich określone cele praktyk, kwestie wyboru praktyk i ich koordynacji, czas trwania praktyk i ramowy program praktyk, obowiązki placówki przyjmującej studenta na praktykę, czy też obowiązki praktykanta oraz warunki zaliczenia praktyki. Po analizie dokumentacji oraz rozmów z władzami Wydziału, kadrą oraz osobami odpowiedzialnymi w Jednostce za praktyki należy pozytywnie ocenić prowadzenie i organizację praktyk studenckich. Miejsca praktyk nie budzą zastrzeżeń i na ogół są zgodne z uczelnianymi wytycznymi w tym zakresie. WNHIS posiada podpisanych szereg porozumień z różnymi instytucjami/placówkami o realizację praktyki. Są to porozumienia z przedszkolami, szkołami podstawowymi i innymi, tj. zakład poprawczy, areszt śledczy, młodzieżowy ośrodek

wychowawczy, komenda wojewódzka policji, sąd okręgowy i in. Studenci w po konsultacji z opiekunem praktyki wybierają miejsce praktyk wskazanych w wydziałowym wykazie lub też proponują inną placówkę, którą zaakceptuje opiekun. Uczelnia oferuje studentom liczbę miejsc dostosowaną do ich liczby, a dobór miejsc praktyk jest odpowiedni i zbieżny ze specjalnością.

2.2.

Proces monitorowania i sprawdzania efektów kształcenia posiada kilka składowych, tj. prace etapowe, w tym egzaminacyjne i zaliczeniowe, prace dyplomowe. Prowadzący zajęcia w kartach przedmiotu dla II stopnia kształcenia prezentują sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, wskazując m.in. na egzamin pisemny, zaliczenie ustne, test pisemny, kolokwium, prezentację przygotowanego projektu i in. Należy zauważyć, iż na kierunku pedagogika obowiązują różne wzory/wersje sylabusów. W niektórych brak jest rubryki odnoszącej się do metod kształcenia, a w innych zaś łączy się razem metody kształcenia z walidacją zakładanych efektów kształcenia, co powoduje pewną sytuację pomieszania. W innych sylabusach pojawia się zapis „forma/metoda/narzędzie walidacji zakładanych efektów kształcenia”, bez rubryki na metody kształcenia. W części przedmiotów pojawia się zapis „Zasady oceniania”, w których prezentowana jest skala odnosząca się do stopnia osiągnięcia przez studenta określonego poziomu zakładanych efektów. W punkcie tym dowiadujemy się również przy niektórych przedmiotach, iż wszystkie efekty kształcenia muszą być osiągnięte na minimalnym poziomie 60%.

Karty opisu przedmiotu wskazują, że nauczyciele akademicy stosują zróżnicowane sposoby sprawdzania zaprojektowanych efektów kształcenia. Oprócz sylabusów, gdzie połączono metody kształcenia z oceną weryfikacji, to zazwyczaj są one odpowiednio dobrane.

Podczas analizy przez ZOPKA tzw. prac etapowych realizowanych na ocenianym kierunku nie zauważono większych problemów, z weryfikacją efektów kształcenia, ale pojawiają się jednak przedmioty, w których praca pisemna ma weryfikować efekty z obszaru kompetencji społecznych. Należy uznać to za mało właściwy sposób weryfikacji.

Istotnym procesem weryfikującym efekty kształcenia jest dyplomowanie. W Uczelni proces ten kształtuje się na właściwym poziomie. Na Wydziale obowiązuje Regulamin realizacji prac dyplomowych wraz ze Standardami pisania prac licencjackich i magisterskich na WNHIS. Ponadto Dziekan swoją decyzją czyni przydział studentów kierownikom prac dyplomowych. W formie decyzji Dziekana ogłaszane są listy tematów prac dyplomowych. Interesującą i ważną kwestią w zakresie procesu dyplomowania jest powoływanie przez Dyrektora Instytutu Pedagogiki zespołu ds. oceny pracy dyplomowych. Do zadań zespołu należy m.in.: „analiza i ocena tematów prac dyplomowych, w szczególności zgodności z kierunkiem studiów”, czy też „przedstawianie propozycji zmian w tematach prac dyplomowych”. Warto zauważyć, iż w Akademii obowiązuje kontrola antyplagiatowa prac dyplomowych. ZOPKA nie mógł poddać ocenie prac magisterskich, gdyż na kierunku pedagogika Uczelnia nie posiada jeszcze absolwentów, a tym samym obronionych prac.

Dokumentowanie wyników sprawdzania i oceny efektów kształcenia w postaci protokołów egzaminacyjnych i zaliczeniowych należy ocenić pozytywnie. Podczas wizytacji dokonano przeglądu protokołów – m.in.: z sesji zimowej 2016/2017: II st. 2 rok – edukacja przyrodnicza i ekologiczna z metodyką, wykład, st. stacjonarne; antropologia kulturowa, wykład, st. stacjonarne; readaptacja społeczna skazanych, ćwiczenia, st. stacjonarne.

Nie zauważono problemów z procesem sprawdzania i oceny efektów kształcenia, należy uznać go za bezstronny i przejrzysty, stwarza się warunki równego traktowania studentów w procesie sprawdzania efektów.

2.3.

Warunki i tryb rekrutacji w Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni regulowane są uchwałą Senatu. Uchwałą adekwatną do roku akademickiego, w którym odbyła się wizytacja ZOPKA jest uchwała nr 20/2015 Senatu, a także uchwała nr 72/2015 Senatu. W uchwale pierwotnej w §1 Zasady ogólne, w ust. 2. czytamy: „Podstawowym warunkiem stawianym przed kandydatami na studia cywilne jest: 2) posiadanie tytułu zawodowego licencja , inżyniera, magistra, magistra inżyniera lub równorzędnego – kandydaci na studia II stopnia.” W §6 mowa o kryteriach kwalifikacyjnych na studia stacjonarne na II stopień. Czytamy tam m.in.: ust. 2. „Kwalifikacja odbywa się na podstawie listy rankingowej, sporządzonej na podstawie średniej arytmetycznej wszystkich ocen ze studiów I stopnia, z wyjątkiem wychowania fizycznego, a w dalszej kolejności oceny z egzaminu dyplomowego”. Brak jest w kryteriach kwalifikacyjnych informacji, kto (po jakim kierunku, czy z jakiego obszaru kształcenia), może aplikować na II stopień ocenianego kierunku. Budzi to pewien niepokój, bowiem efekty kształcenia zaprojektowane na II stopniu zakładają pogłębianie i poszerzanie wiedzy względem poziomu pierwszego. Szczegółowa uwaga odnosi się do specjalności mającej nadawać kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela. Tutaj również, a może przede wszystkim nie uwzględniono w warunkach rekrutacji, kto może aplikować na kierunek, a następnie specjalność tzw. nauczycielską. Jest to kwestia wymagająca podjęcia konkretnych kroków rekrutacyjnych i rozważenia możliwości aplikowania na II stopień przez osoby legitymujące się kwalifikacjami nauczycielskimi lub ewentualnie przygotowaniem pedagogicznym, albo wypracowania własnej koncepcji w tym zakresie. W Akademii Marynarki Wojennej obowiązuje uchwała nr 34/2015 Senatu w sprawie: określenia organizacji potwierdzenia efektów uczenia się. Niniejsza uchwała reguluje szereg kwestii odnoszących się do potwierdzania efektów w takim trybie. W §4 czytamy m.in. „W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do danego programu kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia.” Załącznikiem do uchwały jest wniosek o potwierdzenie efektów uczenia się.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Organizacja procesu kształcenia nie budzi wątpliwości, czas trwania kształcenia pozwala na spełnienie treści programowych i osiągnięcia efektów kształcenia w poszczególnych semestrach.
2. Modułom zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów przypisano więcej niż 50% pkt. ECTS.
3. Różnorodne i aktualne treści programowe oraz ich powiązanie z aktualnym stanem zastosowań w praktyce wyników badań są związane z zakresem kierunku.
4. Wadliwie zaprojektowano specjalność zintegrowana edukacja wczesnoszkolna.
5. Z analizy kart opisu przedmiotów wynika, że spełnione są wytyczne 25 – 30 godz./1 pkt. ECTS, jako miary średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia.
6. Nauczyciele w sylabusach prezentują metody kształcenia, uwzględniając w nich poniekąd samodzielne uczenie się studentów, a także stosują aktywizujące formy pracy ze studentami.
7. Karty opisu przedmiotu wskazują, że nauczyciele akademicy stosują zróżnicowane sposoby sprawdzania zaprojektowanych efektów kształcenia. Oprócz sylabusów, gdzie połączono metody kształcenia z oceną weryfikacji, to zazwyczaj są one odpowiednio dobrane.
8. W części analizowanych prac etapowych pojawiają się drobne problemy z pełną weryfikacją efektów z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.
9. Spełnione jest kryterium zapewnienia studentowi elastyczności w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku.

10. Pozytywnie należy ocenić prowadzenie i organizację praktyk studenckich. Miejsca praktyk nie budzą zastrzeżeń i na ogół są zgodne z uczelnianymi wytycznymi w tym zakresie.
11. Proces dyplomowania należy ocenić pozytywnie, nie oceniono prac magisterskich, gdyż na kierunku pedagogika Uczelnia nie posiada jeszcze absolwentów.
12. Nie zauważono problemów z procesem sprawdzania i oceny efektów kształcenia, należy uznać go za bezstronny i przejrzysty.
13. Procedura rekrutacji na II stopień budzi wątpliwości. Brak jest w kryteriach kwalifikacyjnych informacji, kto (po jakim kierunku, czy z jakiego obszaru kształcenia), może aplikować na II stopień ocenianego kierunku. Szczegółowa uwaga odnosi się do specjalności mającej nadawać kwalifikacje do wykonywania zawodu nauczyciela. Nie uwzględniono w warunkach rekrutacji, kto może aplikować na kierunek, a następnie specjalność tzw. nauczycielską.
14. W AMW w Gdyni obowiązuje uchwała Senatu dotycząca potwierdzania efektów uczenia się.

Dobre praktyki – brak.

Zalecenia

1. Na specjalności mającej przygotowywać do wykonywania zawodu nauczyciela należy przekonstruować nazwy przedmiotów i w ich obrębie wprowadzić treści z zakresu przedszkola.
2. Ujednoczyć wzór sylabusu i jasno rozdzielić metody kształcenia od oceny weryfikacji efektów kształcenia.
3. Zweryfikować w niektórych przedmiotach sposoby weryfikacji efektów kształcenia, szczególnie z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych.
4. Uregulować i doprecyzować kryteria rekrutacyjne, w tym szczególnie na specjalność tzw. nauczycielską.
5. Zmodyfikować termin sesji poprawkowych, by nie kolidował z następującymi po nich semestrami i zajęciami dydaktycznymi.
6. Zmodyfikować specjalność zintegrowana edukacja wczesnoszkolna. W ramach tej specjalności w module specjalnościowym, gdzie realizuje się przedmioty specjalistyczne i profilujące niniejszą specjalność, nie uwzględnia się treści programowych z zakresu przedszkolnego lub tych treści jest zbyt mało.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Obowiązujący Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) w Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni (AMW) został wprowadzony *Uchwałą Senatu nr 26/2014 z dn. 29.05.2014 r. (z późn. zm.) w sprawie określenia celów, zadań, zasad oraz metod wdrażania i udoskonalania uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia*. Obecna budowa WSZJK w AMW wskazuje na centralizację narzędzi badania jakości kształcenia na poziomie Uczelni oraz decentralizację działań dotyczących oceny i doskonalenia programów kształcenia na poziomie

Wydziałów. Pozwala to na monitorowanie i doskonalenie programów kształcenia i ich efektów w ramach Wydziałowych Zespołów Jakości Kształcenia (WZJK).

Dziekan Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych (WNHiS) *Decyzją nr 142/2015 z dn. 27.03.2015 r.* wprowadził wewnętrzne procedury zapewniania jakości kształcenia, a *Decyzją nr 5/D/2016 z dn. 20.09.2016 r.* powołał aktualny skład WZJK (złożony z przedstawicieli nauczycieli akademickich, administracji oraz studentów WNHiS).

W proces tworzenia i dokonywania zmian w programie kształcenia zaangażowani są interesariusze wewnętrzni (nauczyciele akademicy, władze wydziału oraz częściowo studenci) oraz zewnętrzni (przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego). Za zbieranie informacji od poszczególnych grup interesariuszy, analizowanie wyników badań prowadzonych wśród studentów i absolwentów oraz proponowanie i konsultowanie zmian odpowiadają głównie władze Instytutu Studiów Edukacyjnych (ISE, wcześniej Instytut Pedagogiki) oraz WZJK.

Z informacji uzyskanych przez ZOPKA wynika, że WZJK dyskutuje nt. projektowania, wdrażania i modyfikacji narzędzi dostarczających informacji nt. programów kształcenia oraz o ich wynikach. W spotkaniach regularnie uczestniczą również studenci. Pozytywnym byłoby włączenie w prace Zespołu przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, co zwiększyłoby efektywność uzyskiwania informacji zwrotnych nt. proponowanych działań. WZJK przede wszystkim dostarcza informacji nt. procesu kształcenia i jego oceny przez studentów, a w wyniku monitoringu programów kształcenia na kierunku „pedagogika”, przedstawia rekomendacje i zalecenia dla osób funkcyjnych (władz dziekańskich oraz dyrektorów instytutów) oraz nauczycieli akademickich. Informacje i wnioski z nich płynące są poddawane dyskusji w ISE, który modyfikuje programy kształcenia. Przed zatwierdzeniem ich przez Radę Wydziału (RW) są poddawane ocenie przez WZJK oraz Samorząd Studentów (SS). Problemem jest bezpośrednie zaangażowanie studentów zarówno do procesu tworzenia, jak i opiniowania programów kształcenia. Przedstawiciele SS nie uczestniczą czynnie w projektowaniu nowego programu lub omawianiu ewentualnych zmian do obowiązującego. Mają oni jedynie możliwość opiniowania gotowych rozwiązań w czasie posiedzeń RW.

Stały monitoring programu kształcenia zapewniony jest przez narzędzia i procedury WSZJK, które realizuje, koordynuje i analizuje WZJK. W celu przeprowadzania badań mających dostarczyć informacji o realizacji programu kształcenia wykorzystuje badanie ankietowe przeprowadzane wśród studentów oraz wyniki spotkań przeprowadzonych przez opiekunów roczników (po każdym semestrze) i kolegium dziekańskie (na początku każdego r. a.).

W ramach badań ankietowych służących monitorowaniu programów kształcenia przeprowadzono (2015/2016) *pilotażową ankietę samooceny osiągnięcia przedmiotowych efektów kształcenia (EK)* przez studentów, której celem była weryfikacja narzędzia i stopnia rozumienia kategorii efektów kształcenia przez studentów. W tym celu do ankiet dotyczących poszczególnych efektów dla przedmiotów wstawiono jeden fałszywy efekt (np. do EK dla przedmiotu *socjologia* dodano EK dla przedmiotu *teoria wychowania*). Wyniki badań wskazały, że studenci oceniali EK jako osiągnięte (również fałszywy). W Raporcie podsumowującym wskazano, że narzędzie nie jest zrozumiałe dla studentów i nie daje miarodajnej informacji nt. stopnia osiągania EK dla przedmiotów, a studenci nie rozumieją kategorii EK. Wskazano również, że studenci nie rozumieją EK w skutek niewłaściwego przekazywania informacji na ich temat przez nauczycieli. W raporcie zalecono, aby w Instytutach odbyła się dyskusja na ten temat. Zalecono również przegląd wszystkich kart przedmiotów. Nauczyciele zostali zobowiązani przez Dziekana do szczegółowego przedstawienia karty przedmiotu na zajęciach. Z informacji uzyskanych przez ZO wynika, że przeprowadzono zalecone działania, choć ich skuteczność nie jest potwierdzona (uchybień w kartach przedmiotów wskazane przez ZO, np. braki w treściach programowych dot. przedszkola - spec. *Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną*; różne wzory sylabusów, itd.). Badanie zostanie ponownie przeprowadzone ponownie w r. a. 2017/2018. Pozytywnie należy ocenić badanie skuteczności samego narzędzia poprzez umieszczenie w ankietach dodatkowego efektu.

Na WNHIS w ramach pilotażu wdrażany jest również *Dziennik samooceny osiągania efektów kształcenia dla kierunku*. Studenci pierwszego roku otrzymują dziennik, w którym przedstawione są ogólne informacje nt. studiów (konceptcja kształcenia, liczba punktów ECTS, liczba godzin kontaktowych, dane kontaktowe opiekuna roku), wymienione są efekty kształcenia dla kierunku. Student po zakończeniu każdego semestru zaproszony jest do oceny osiągnięcia każdego efektu oraz odpowiedzi na pytania otwarte: 1) Czego dowiedziałas/ dowiedziałeś się w tym semestrze, co szczególnie Cię zaintrygowało, zainspirowało?; 2) Czego się o sobie dowiedziałas/ dowiedziałeś?; 3) Z czego jesteś szczególnie zadowolona/ zadowolony?; 4) Co było dla Ciebie ważne?; 5) Jak opiszesz swoją grupę? Czy chcesz pracować w takiej grupie? Czy chcesz to zmienić?; 6) Co było dla Ciebie trudne? Czy chcesz coś z tym zrobić (co chcesz z tym zrobić i jak)?; 7) Nad czym chcesz pracować w najbliższym czasie? Czego oczekujesz od siebie i Wydziału? W chwili obecnej dzienniki prowadzone są w formie papierowej, pozytywnym byłaby dyskusja na poziomie Wydziału oraz ze studentami o sposobie prowadzenia dzienników (np. wersja elektroniczna zintegrowana z systemem Wirtualnej Uczelni). Samą formę monitorowania stopnia osiągania efektów kształcenia przez studentów należy ocenić pozytywnie. Rekomenduje się jej wdrożenie na ocenianym kierunku, gdyż w chwili obecnej nie ma opinii studentów w tym aspekcie - w r. a. 2016/2017 *Dziennik* wdrażany jest na innym kierunku prowadzonym na Wydziale, od r. a. 2017/2018 mają nim zostać objęci wszyscy studenci Wydziału, w tym kierunku „pedagogika”.

Informacji o realizacji programu kształcenia dostarczają okresowe (po każdym zakończonym semestrze) spotkania z opiekunami roczników. Z informacji uzyskanych przez ZO wynika, że spotkania się odbywają, a tematyka dotychczas poruszana dot. głównie bieżącej oceny procesu kształcenia, w tym: rozkładu zajęć, oceny procesu dyplomowania, praktyk, ogólnej oceny zajęć dydaktycznych. Fakt odbywania takich rozmów ocenić należy pozytywnie, choć warto, aby do takich spotkań sporządzony był kwestionariusz pytań lub kwestii do poruszenia, gdyż w chwili obecnej każdy opiekun prowadzi i dokumentuje przebieg spotkań w dowolny sposób, co budzi wątpliwości co do możliwości formułowania zaleceń i badania skuteczności ich wprowadzania.

Jakość prowadzonych zajęć oceniana jest również w ramach ankiety prowadzonej wśród studentów – fakt ten potwierdzili studenci na spotkaniu z ZO PKA. Pierwsze badanie odbyło się w r. a. 2016/2017. Jest to odrębne badanie od oceny nauczycieli akademickich (odbywa się na poziomie Uczelni). Formularze wypełniane były przez studentów w formie papierowej co, zdaniem członków WZJK, przełożyło się na dużą zwrotność ankiet i odpowiedzi w pytaniach otwartych. Na uwagę zasługuje sposób wdrażania ankiety – była ona testowana wśród 2 grup studentów, którzy dyskutowali później o budowie kwestionariusza, a następnie dyskusja przeniosła się na poziom Wydziału. Z informacji uzyskanych przez ZOPKA wynika, że ankieta przeszła zmiany po tych konsultacjach. Badaniem nie objęto jednak wszystkich przedmiotów, a jedynie wylosowane. Zaleca się objęcie ankietą wszystkich przedmiotów.

Perspektywa nauczycieli akademickich zbierana jest przez Dyrektora Instytutu w ramach spotkań z pracownikami oraz narzędzi i procedur takich, jak: hospitacje zajęć, ocena procesu dyplomowania oraz okresowy przegląd kart przedmiotów.

Na WNHIS odbywa się dyskusja dot. procesu dyplomowania. Tematy prac dyplomowych przechodzą weryfikację powołanej do tego Komisji ds. Oceny Tematów Prac Dyplomowych (KdsOTPD) na poziomie Instytutu oraz przez WZJK. Z informacji uzyskanych przez ZOPKA wynika, że każdy temat poddawany jest szerokiej dyskusji, co należy ocenić pozytywnie.

Potwierdzeniem skuteczności działań podejmowanych przez władze ISE są modyfikacje programu kształcenia, w tym efektów kształcenia (*Uchwała Senatu nr 42 z dn. 18.05.2017 r.*), czy planów studiów, które modyfikowane były dla wszystkich specjalności zarówno dla studentów rozpoczynających studia w r. a. 2015/2016, jak i w r. a. 2016/2017.

W obszarze monitorowania programu kształcenia na kierunku „pedagogika” wykorzystywane są informacje pochodzące od otoczenia społeczno-gospodarczego (pisemne opinie nt. programów kształcenia; udział w realizacji programu kształcenia; udział w posiedzeniach Rady Pracodawców

w ISE, powołanej *Decyzją Dziekana nr 3/2016 z dn. 16.12.2016 r.*). Działania nie są jednak elementem WSZJK – informacje zebrane od pracodawców nie są przedmiotem dyskusji WZJK. Przegląd programów kształcenia dokonywany jest raz w roku. Odpowiada za niego Dyrektor ISE, który w tym celu wykorzystuje informacje pochodzące z badań w ramach WSZJK, spotkań z opiekunami roczników, spotkań z Radą Pracodawców, informacji z badań losów zawodowych absolwentów. W przypadku podjęcia przez Dyrektora decyzji o zmianie w programie kształcenia, przygotowuje on propozycje modyfikacji, która poddawana jest dyskusji w pierwszej kolejności w ramach ISE, a następnie w ramach WZJK i RW. Zmiany dotyczą głównie efektów kształcenia, planu studiów oraz kart przedmiotów.

3.2.

Strona internetowa AMW oraz WNHIS umożliwia dostęp do informacji dotyczących: misji i strategii, struktury uczelni, rekrutacji, oferty dydaktycznej, programów kształcenia, kart przedmiotów oraz aktywności naukowej. Brakuje opisu oferty współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, co może stanowić barierę dla potencjalnych pracodawców. Należy jednak pozytywnie ocenić dostępność i kompleksowość informacji nt. oferty i opisu kształcenia. Studenci mają zapewniony dostęp do niezbędnych dokumentów oraz informacji w ramach sieci wewnętrznej i zewnętrznej.

Obecnie funkcjonująca strona internetowa WNHIS została przygotowana w 2015 r. w ramach projektu podnoszenia jakości kształcenia na kierunku „stosunki międzynarodowe” i była odpowiedzią na uwagi zgłaszane przez studentów i nauczycieli do ówczesnej witryny internetowej WNHIS.

Opinie studentów o prowadzonej polityce informacyjnej badane są wyłącznie w trakcie spotkań z opiekunami roczników. Z uzyskanych informacji wynika, że obecny skład WZJK pracuje nad ankietą dot. jakości kształcenia, której elementem będzie ocena dostępności i przejrzystości informacji zamieszczonych na stronie internetowej.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. WNHIS prowadzi stały monitoring programu kształcenia na kierunku „pedagogika”. Informacje są zbierane od studentów, absolwentów, nauczycieli i otoczenia społeczno-gospodarczego. WZJK w oparciu o wyniki prowadzonych badań przeprowadza ich analizę i przedstawia rekomendacje. Te są kolejno przedmiotem dyskusji w ramach ISE i dot.: propozycji przedmiotów i treści do programów kształcenia na kierunku „pedagogika”, doskonalenia efektywności procedur dyplomowania, przeglądu sylabusów. Na podkreślenie zasługują: weryfikacja stosowanych metod zasięgania opinii wśród studentów oraz kompleksowa dyskusja dotycząca procesu dyplomowania.
2. Przegląd programu kształcenia wykorzystuje narzędzia WSZJK i pozwala na przedstawienie oceny stopnia realizacji programu kształcenia. Dokonywana analiza wykorzystywana jest przez ISE. Ich skuteczność jest potwierdzona w: aktualizacji treści i literatury w kartach przedmiotów; zmianach w planach studiów; włączania praktyków w proces dydaktyczny; dbałości o proces dyplomowania.
3. Stosowane narzędzia pozwalają na monitorowanie programu kształcenia na poziomie przedmiotów i modułów, należy jednak mieć na względzie, że wiele rozwiązań ma charakter pilotażowy. Mimo, iż przeprowadzone spotkania oraz przedstawione dokumenty wskazują na świadome ich konsultowanie, stosowanie i wdrażanie, to nie można ich uznać za całościowe. Należy wdrażać zaproponowane narzędzia, tak, by uzyskać pełną informację na temat programu i procesu kształcenia. Procedury analityczne dot. programów kształcenia WSZJK nie schodzą na poziom ISE, co skutkuje, np. następującymi uchybieniami: brakiem spełnienia standardów kształcenia nauczycieli,

kwalifikacje nauczycielskie na studiach I i II st. - spec. *Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną* - brakuje treści programowych treści dot. przedszkola oraz odbywaniem praktyk w przedszkolach bez odpowiedniego przygotowania.

4. Zarówno Uczelnia, jak i Wydział zapewniają interesariuszom wewnętrznym dostęp do informacji nt. programu kształcenia i realizacji procesu kształcenia, głównie w wersji elektronicznej. Przekazywane informacje są aktualne, zrozumiałe oraz zgodne z potrzebami poszczególnych grup odbiorców. Brakuje opisu oferty współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz informacji nt. WSZJK.

Dobre praktyki

1. Weryfikacja stosowanych narzędzi zasięgania opinii wśród studentów – badania na próbach badawczych, dyskusje ze studentami i nauczycielami akademickimi dot. budowy ankiet;
2. *Dziennik samooceny osiągania efektów kształcenia dla kierunku* – dziennik, w którym zebrane są kluczowe informacje nt. kierunku studiów i efektów kształcenia; zachęca do całościowego spojrzenia na proces kształcenia przez studentów i dokonania jego oceny;
3. Szeroka dyskusja nt. procesu dyplomowania, która przekłada się na jakość prac dyplomowych.

Zalecenia

1. Objęcie procedurami analitycznymi dot. programów kształcenia WSZJK poziomu ISE.
2. Dopracowanie programu kształcenia oraz efektów kształcenia na kierunku „pedagogika”, czyli uzupełnienie wszystkich wykrytych braków, m.in.:
  - kwalifikacje nauczycielskie na studiach I i II st. - spec. *Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną* - brakuje treści programowych treści dot. przedszkola;
  - odbywanie praktyk w przedszkolach bez odpowiedniego przygotowania;
  - brak specjalnościowych efektów kształcenia;
  - uchybienia w konstrukcji spec. *Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza*;
  - różne wzory sylabusów;
  - brak systemu kontroli gremiów wydziałowych nad instytutowymi.
3. Podjęcie działań w kierunku systemowego zaangażowania otoczenia społeczno-gospodarczego, w obszarze przeglądu i zatwierdzania zmian w programie kształcenia.
4. Kompleksowe zastosowanie narzędzi WSZJK – ankiet, dziennika.
5. Utworzenie na stronie internetowej WNHiS zakładki „Jakość Kształcenia” i zamieszczenie tam, np. informacji nt.: aktualnego składu WZJK, KdsOTPD, terminów spotkań, itp. Zamieszczenie w ww. zakładce ogólnych zbiorowych opracowań dot. wyników ankiet studentów i absolwentów oraz wdrożonych na ich podstawie działań naprawczych, w celu zachęcenia większej liczby studentów i absolwentów do ich wypełniania.
6. Wdrożenie badania ankiety dot. jakości kształcenia, która będzie zawierała pytanie dot. oceny publicznego dostępu do informacji.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny, doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią oraz kompetencje dydaktyczne kadry

- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego 16 nauczycieli akademickich, w tym: 7 doktorów habilitowanych, 7 doktorów i 2 magistrów. Spośród nauczycieli zgłoszonych do minimum kadrowego dorobek i doświadczenie praktyczne w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinach pedagogika posiada (5 samodzielnych i 5 doktorów i 1 magister) oraz w obszarze nauk humanistycznych, w dyscyplinie filozofia wychowania (1 samodzielny pracownik), w dyscyplinie historia 1 pracownik i w dyscyplinie socjologia 1 pracownik). Do minimum kadrowego nie zaliczono jednej osoby z grupy samodzielnych pracowników, reprezentującego nauki humanistyczne – historia historia bezpieczeństwa morskogo państwa, ponieważ dorobek naukowy ani doświadczenie praktyczne nie mieści się w efektach kształcenia przyjętych dla kierunku pedagogika.

W celu poszerzenia oferty dydaktycznej praktycznego kierunku studiów, Instytut zatrudnia wyróżniających się specjalistów a zarazem bardzo doświadczonych praktyków na umowy cywilno-prawne do prowadzenia niektórych przedmiotów/modułów obejmujących praktyczne formy zajęć bezpośrednio zorientowane na kształtowanie kompetencji zawodowych studentów. W roku akademickim 2016/017 na kierunku pedagogika prowadziło zajęcia 21 takich osób.

Każdy z nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego posiada uznany dorobek naukowy, a niektórzy z nich znaczący dorobek praktyczny zdobyty poza uczelnią. Ponadto ponad połowa pozostałych pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych ISE posiada dorobek praktyczny zdobyty poza uczelnią. Nauczyciele ci posiadają dorobek w obszarach, dyscyplinach i dziedzinach, do których przypisano kierunek pedagogika.

Dobór kadry ze względu na kwalifikacje, wysoka ocena ich dorobku i doświadczenia badawczego stwarza na ocenianym kierunku możliwość osiągnięcia przez studentów wszystkich zakładanych efektów kształcenia. Jak wynika z analizy kart przedmiotów, rozmów z nauczycielami akademickimi i ocen ich zwierzchników, nauczyciele akademicy stosują zróżnicowane metody dydaktyczne zorientowane na zaangażowanie studentów w proces uczenia się, wykorzystują innowacyjne metody kształcenia oraz nowe technologie. Ze względu na brak zajęć w dniu wizytacji ZO (sesja egz.) nie hospitowano zajęć.

4.2.

Z analizy informacji dotyczących obsady zajęć dydaktycznych wynika, że podstawowym kryterium doboru każdego nauczyciela akademickiego jest jego dorobek naukowy i doświadczenie praktyczne oraz kompetencje pozostające w zgodności ze wskazanymi dla kierunku pedagogika efektami kształcenia. Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa i zgodna z obszarami wiedzy i dorobkiem naukowym poszczególnych nauczycieli akademickich oraz z treściami i efektami kształcenia określonymi dla poszczególnych przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Seminarium dyplomowe prowadzone są przez pedagogów, a ich problematyka badawcza koresponduje z efektami kształcenia.

4.3.

Polityka kadrowa ISE sprzyja prawidłowemu doborowi kadry i jej rozwojowi. W latach 2011-2014 Instytut Studiów Edukacyjnych prowadził zróżnicowaną politykę kadrową wynikającą głównie ze zmniejszenia dotacji dydaktycznej MON. Przeprowadzony plan naprawczy pozwolił

na sukcesywne zatrudnianie profesorów nadzwyczajnych na pierwszym etacie. Wcześniej niezbędne minimum kadrowe w postaci wymaganej liczby profesorów do prowadzenia kierunku *pedagogika* opierało się głównie na osobach zatrudnionych na drugim etacie. W latach 2013-2016 sytuacja kadrowa rozwijała się coraz korzystniej, a w chwili obecnej można ją ocenić jako dobrą – zatrudnionych zostało sześciu pracowników samodzielnych. Tym samym Instytut Pedagogiki wypełnił warunki pozwalające na utworzenie studiów II stopnia na kierunku *pedagogika*. W 2016 r. jeden pracownik uzyskał awans naukowy w postaci habilitacji, natomiast w październiku 2017 roku przewidziana jest obrona pracy doktorskiej jednego z magistrów. W ramach nowej polityki kadrowej w bieżącym roku akademickim w Instytucie - w maju, zostały rozpisane konkursy na stanowisko 3 asystentów, 1 adiunkta oraz profesora nadzwyczajnego w miejsce jednego samodzielnego pracownika kończącego pracę. W perspektywie trzech najbliższych lat Instytut Studiów Edukacyjnych zamierza pozyskać jeszcze dwóch samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych. Kryteria zatrudniania kadry naukowo-dydaktycznej w ISE uwzględniają również doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią jako istotne dla realizowanych zadań dydaktycznych.

W Jednostce stosowane są różnorodne sposoby wspierania potencjału kadrowego, a m.in.: okresowa ocena rozwoju naukowego, ocena prowadzenia zajęć podczas hospitacji i poprzez ankiety studentów. Rozwój naukowy oceniany jest na podstawie dorobku publikacyjnego aktywności konferencyjnej i praktycznej związanej z doświadczeniem zawodowym. Nauczyciele akademicy biorą udział w różnorodnych formach doskonalenia zawodowego, mających przełożenie na jakość oferty dydaktycznej. Wśród najczęstszych form doskonalenia zawodowego występują studia podyplomowe i kursy specjalistyczne. Jako przykład można podać ukończenie przez poszczególnych pracowników Studiów podyplomowych z psychologii społecznej w Wyższej Szkole Psychologii Społecznej w Warszawie (2012 r.); Kurs doskonalący protokołu dyplomatycznego - Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej Warszawa (2014 r.) ; Studia podyplomowe z socjoterapii w Uniwersytecie Gdańskim (2017 r.); certyfikowane szkolenie z zakresu Protokołu dyplomatycznego – teoria i praktyka w Warszawie (2015 r.); Kurs przedszkolny M. Montessori (Polski Instytut Montessori, 2016 r.) wraz z wymaganym stażem nauczycielskim; Doradztwo zawodowe z elementami coachingu w Wyższej Szkole Bankowej w Gdańsku (ukończenie czerwiec 2017 r.); Studia podyplomowe w zakresie nauczania historii w Uniwersytecie Gdańskim (2006 r.) i jednoroczny kurs w specjalności terapeuta ds. uzależnień (Centrum Nauki i Biznesu ŻAK, 2014 r.).

Rozmowy z władzami Wydziału i Instytutu oraz analiza dokumentacji oceny pracowniczej, w tym protokoły z hospitacji oraz ankiety studentów potwierdzają prawidłową politykę kadrową. Studenci pozytywnie oceniają kadrę prowadzącą zajęcia na kierunku pedagogika. O poprawności polityki kadrowej świadczy również właściwa obsada zajęć dydaktycznych. Sami nauczyciele akademicy na zebraniu ZOPKA z kadrą pozytywnie wypowiedzieli się o polityce kadrowej.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Uczelnia posiada właściwe minimum kadrowe do prowadzenia kierunku pedagogika studia drugiego stopnia. Silną stroną minimum kadrowego jest jego struktura, ściśle powiązana z efektami kształcenia z zakresu pedagogiki dla profilu praktycznego.
2. Zajęcia prowadzone są zgodnie z dorobkiem i doświadczeniem praktycznym nauczycieli akademickich.
3. Polityka kadrowa Instytutu ma na celu podniesienie jakości kształcenia na prowadzonym kierunku studiów, zatrudniania specjalistów do poszczególnych przedmiotów znajdujących się w planie studiów ze szczególnym uwzględnieniem dorobku naukowego i doświadczenia praktycznego oraz jego jakości. Jednostka jest stabilna kadrowo. Nauczyciele akademicy zatrudniani są w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy.

4. Obsada zajęć dydaktycznych w ramach poszczególnych przedmiotów jest prawidłowa i zgodna z obszarami wiedzy i doświadczeniem praktycznym reprezentowanymi przez poszczególnych nauczycieli akademickich.

Dobre praktyki

1. Jednostka określiła rodzaje i formy doświadczenia zawodowego zdobytego poza uczelnią, które daje możliwość zaliczenia do minimum kadrowego (Uchwała nr 56/2016 Rady Wydziału...).

Zalecenia – brak.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Jednostka prowadzi aktywną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym o zasięgu regionalnym. Do podmiotów gospodarczych ściśle kooperujących z jednostką należą zarówno członkowie Rady Pracodawców w Instytucie Pedagogiki, jak również inne podmioty. Rada Pracodawców została powołana Decyzją nr 3/2016 Dyrektora Instytutu Pedagogiki, pełni funkcję wspierającą działalność Instytutu. Organizacja i zasady działania interesariuszy zewnętrznych w tym powołanych do Rady Pracodawców są w pełni sformalizowane. W ramach swojej działalności członkowie Rady Pracodawców oraz pozostali interesariusze zewnętrzni opiniują program studiów i efekty kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy. Ponadto prowadzą wykłady otwarte oraz współdziałają przy organizacji praktyk zawodowych i staży. W skład Rady Pracodawców wchodzi aktualnie 7 podmiotów będących przedstawicielami przedszkoli, szkół, burs oraz Centrum Edukacji Nauczycieli. Na posiedzeniu inauguracyjnym Rady pracodawców analizowane były efekty kształcenia oraz program kształcenia, do których przedstawiciele pracodawców zgłaszali sugestie i uwagi, które miały zostać wdrożone w programach studiów (np. większe upracticznienie niektórych zajęć). Inne formy współpracy zogniskowanej na określanie i weryfikację efektów kształcenia to przede wszystkim indywidualne działania pracowników podejmowane z interesariuszami zewnętrznymi. Współpraca w większości przypadków jest formalizowana na mocy porozumień o współpracy i listów intencyjnych. Jednostka posiada wykaz porozumień o współpracy i listów intencyjnych z interesariuszami zewnętrznymi. W gronie interesariuszy zewnętrznych znaleźli się pracownicy i absolwenci innych kierunków Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni.

Pracodawcy na spotkaniu z ZOPKA deklarowali chęć zatrudnienia absolwentów, że interesuje ich jeszcze szersza współpraca w zakresie organizacji praktyk, a poszczególne instytucje są w stanie zagwarantować dalsze miejsca do realizacji praktyk. Świadczy to o znaczącym potencjale do prowadzenia akredytowanego kierunku właśnie o profilu praktycznym, który warto konsekwentnie rozwijać. Pracodawcy zadeklarowali chęć współpracy z Instytutem Pedagogiki Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych w zakresie doboru tematów prac dyplomowych zgodnych z oczekiwaniami rynku pracy, szczególnie w obszarze zagadnień pedagogiki społecznej (pragmatyczne tematy zgłaszane w związku z nowo powstającymi poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, świetlicami terapeutycznymi, ośrodkami pomocy rodzinie).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia na wizytowanym kierunku studiów o profilu praktycznym jest skuteczna. Mocną jej stroną są praktyki zawodowe traktowane, jako integralny element programu studiów, o kluczowym znaczeniu dla osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Praktyki

studenckie odbywają się w sposób w pełni sformalizowany zgodnie z procedurami obowiązującymi na poziomie Uczelni jak i samego Wydziału.

2. Procedury dotyczące praktyk, jak również wykaz interesariuszy zewnętrznych, z którymi Instytut zawarł umowy o współpracy przy organizacji praktyk jest ogólnodostępny na stronie internetowej Wydziału.
3. Porozumienia zawarte z pracodawcami udoskonalają proces odbywania praktyk zawodowych u interesariuszy zewnętrznych będących przedstawicielami placówek oświatowych, instytucji publicznych, wymiaru sprawiedliwości, opieki i pomocy społecznej, fundacji.
4. Na uwagę zasługuje kompleksowe dokumentowanie przebiegu praktyk studenckich. Dziennik praktyk zawiera szczegółowy przebieg praktyk wraz z opinią i oceną opisową zakładowego opiekuna praktyk. Ponadto uczelnia opracowała arkusz oceny praktyki zawodowej studenta, który dotyczy zakładanych efektów kształcenia zgodnie z sylabusem praktyki zawodowej. Opiekun praktyk z ramienia Instytutu sprawuje stały nadzór nad miejscem i sposobem realizacji praktyk przez studentów.
5. Praktyka zawodowa stanowi integralną część kształcenia studentów na kierunku pedagogika. W czasie trwania praktyki student może zebrać informacje niezbędne do realizacji pracy magisterskiej. Ma ona również na celu weryfikację zdobytej wiedzy, nabytych umiejętności oraz kompetencji społecznych zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji.

Dobre praktyki

1. Współpraca z otoczeniem społeczno- gospodarczym stanowi mocną stronę akredytowanej Jednostki. Współpraca w pełni sformalizowana ma charakter stały, różnorodny i aktywny, co w szczególności dotyczy budowania i rozwijania relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym o zasięgu regionalnym.
2. Dobre praktyki odnoszą się do organizacji projektów edukacyjnych wykładów, zajęć dla interesariuszy zewnętrznych i pełnej dokumentacji przebiegu praktyk zawodowych. Pracodawcy organizują we współpracy z Instytutem Pedagogiki warsztaty i wykłady rozwijające kompetencje miękkie i umiejętności potrzebne dla rynku pracy. Dobrą praktyką są również warsztaty z zakresu coachingu przygotowane dla studentów przez Instytut Rozwoju Integralnego. W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi i instytucjami publicznymi w Wydziale współorganizował m.in. Forum Jakości, projekt Gdańskich Debat Młodych, a także konferencje dotyczące staży i losów absolwentów.
3. Na kierunku realizowane są projekty z udziałem interesariuszy zewnętrznych, placówek (szkół) współpracujących z jednostką tj. projekt „Młodzi badacze tajemnic Morza Bałtyckiego”, „Odkrywczy wielkich głębin morskich”. W realizację projektów są zaangażowani studenci pełniąc rolę animatorów, edukatorów i opiekunów w ramach realizacji praktyki zawodowej i podnoszenia kompetencji zawodowych.
4. Wizytowany kierunek prowadzi projekt „Ewaluacja w Bursie Gdańskiej” oraz projekt „Pedagog innowator jako kreator zmiany edukacyjnej w Gdyni i jej okolicach oraz wyzwanie dla procesu kształcenia w Akademii Marynarki Wojennej”. Na uwagę zasługuje aktywna współpraca otoczenia społeczno- gospodarczego z kołami naukowymi min. Kołem Aktywnego Pedagoga podczas organizacji imprez tematycznych, animacji czasu wolnego w hospicjach, klubach i akademiach seniorów.
5. Kooperacja z interesariuszami zewnętrznymi na płaszczyźnie projektów o zasięgu regionalnym we współpracy z samorządem terytorialnym.

Zalecenia – brak.

Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Umiejdzynarodowienie Jednostki i procesu nauczania zostało ujęte w działania wynikające ze strategii i wizji rozwoju kierunku studiów. Organizacją międzynarodowej wymiany zajmuje się Koordynator ds. wymiany studentów i nauczycieli akademickich. W chwili wizytacji Wydział przedstawił kilka umów bilateralnych z partnerami zagranicznymi z krajów europejskich i pozaeuropejskich, co wraz z praktyką pozwala uznać, że Wydział uczestniczy w wymianie międzynarodowej na poziomie studenckim i kadry akademickiej. **Sfera studencka** obejmuje wymianę międzynarodową w ramach programu Erasmus+, nauczanie języków obcych, natomiast nauczanie kierunkowe w formie zajęć fakultatywnych w języku obcym planuje się uruchomić w najbliższym roku akademickim. Język obcy jest obecny na regularnych zajęciach w postaci rekomendowanej literatury. W tym aspekcie ZOPKA stwierdził pole do zagospodarowania, co powinno zwiększyć kompetencje studentów i silniej zachęcać ich do mobilności międzynarodowej.

Treści kształcenia odnoszą się do powszechnego charakteru nauki, tzn. uwzględniają osiągnięcia nauki krajowej i międzynarodowej, przejawiają się w zalecanej literaturze, w podejmowanych tematach prac dyplomowych. Praktyki i staże co do zasady są krajowe.

Instytut Studiów Edukacyjnych posiada **oferę dydaktyczną** dla studentów zagranicznych w postaci 15 przedmiotów w języku angielskim dla studentów Erasmusa+, dotychczas nie uruchomił ich z uwagi na brak studentów z tego programu. W latach 2014-2015 zorganizowano trzy podróże studyjne z udziałem studentów pedagogiki (Litwa, Białoruś, RFN). W ramach programu Erasmus+ w roku akademickim 2016/2017 **na uczelnie zagraniczne wyjechało 10** studentów. Studenci kierunku *pedagogika* uczestniczyli również w międzynarodowej konferencji pt.: *Seafarers International Research Center 21st Anniversary Symposium*, 29-30 June 2016, Cardiff University, Cardiff.

Z kolei **aktywność kadry akademickiej** wyraża się głównie udziałem w konferencjach i stażach naukowych, w latach 2014–2017 na kilku uczelniach zagranicznych. Ponadto kadra akademicka publikuje, w tym jako pokłosie jej udziału w konferencjach naukowych, w czasopiśmie zagranicznych w językach konferencyjnych. Nauczyciele zdobywają doświadczenie dydaktyczne w ramach pobytów studyjnych w ramach benchmarkingu. Znajduje to wyraz w uwzględnieniu metod problemowych w kształceniu (*based learning*). Kadra akademicka oraz studenci mają dostęp do literatury międzynarodowej w wersji tradycyjnej oraz nowoczesnej. Działalność badawcza międzynarodowa oczekuje dalszego doskonalenia, pojawiają się pojedyncze przykłady obecności kadry na konferencjach zagranicznych i prezentowanie własnych wyników badań (problematyka senioralna), jednakże dalszego rozwijania wymagają role: eksperckie, recenzentów, wspólnych projektów. Na podkreślenie zasługuje objęcie wybranych aspektów procesu umiejdzynarodowienia działaniami WSZJK, szczególnie w aspekcie innowacji dydaktycznych, kompetencji nauczycieli akademickich.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział jest aktywny w sferze umiędzynarodowienia ale jest to nadal pole do zagospodarowania. Dzisiejszy stan można uznać nadal za raczkujący, szczególnie z uwagi na już wieloletni okres kształcenia na kierunku pedagogika na poziomie studiów licencjackich. Na podkreślenie zasługuje objęcie działaniem WSZJK wybranych sfer umiędzynarodowienia.

Dobre praktyki – brak.

Zalecenia

1. Na obecnym etapie należy uznać, że szereg podjętych inicjatyw jest właściwych ale wymagają one kontynuacji i doskonalenia, szczególnie Wydział powinien intensyfikować wymianę studencką i kadry akademickiej oraz uczynić przyjazdy bardziej atrakcyjnymi.
2. Szerszego wsparcia wymaga promowanie działalności konferencyjnej oraz publikacyjnej, a także dalsze zaangażowanie WSZJK na tym forum.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna oraz wykorzystywana w praktycznym przygotowaniu zawodowym
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Baza dydaktyczna jest dostosowana do specyfiki kierunku studiów, a także form i metod kształcenia. Posiadana infrastruktura jest zgodna z wytycznymi określonymi w regulacjach prawnych MAW. Zajęcia dydaktyczne na kierunku pedagogika odbywają się w audytoriach i salach wykładowych: w 17 pomieszczeniach dydaktycznych. Wszystkie sale wyposażone są w: projektor multimedialny, ekran projekcyjny, tablicę suchościeralną. Wydział dysponuje łącznie 40 komputerami, a do dyspozycji ISE jest 10 komputerów. Poza zajęciami dydaktycznymi studenci mają możliwość korzystania z komputerów i Internetu w czytelni Biblioteki Głównej AMW. Studenci mają możliwość korzystania z sieci bezprzewodowej. Zajęcia o charakterze praktycznym (ćwiczenia, projekty, warsztaty) są realizowane w pomieszczeniach przystosowanych do ich charakteru, wyposażonych w odpowiednie środki dydaktyczne (np. Pracownia edukacji wczesnoszkolnej) lub poza uczelnią w sposób sprzyjający nabywaniu kompetencji zawodowych (np. przestrzeń miejskie jako habitat osób społecznie marginalizowanych (podstawy streetworkingu); instytucje (w których odbywane są wizyty studyjne lub stanowiące obszar badań bądź projektów realizowanych przez studentów), Ośrodek Szkoleniowy AMW w Czernicy, w którym studenci odbywają praktyki zawodowe i wizyty studyjne).

7.2.

Wydział korzysta z zasobów Biblioteki Głównej AMW dobrze wyposażonej w czasopisma polskie i zagraniczne (44 tytuły). Biblioteka ma również dostęp do czasopism online. O zawartości zbiorów informuje Zintegrowany System Zarządzania Biblioteką SOWA2/MARC21 (wersja SQL), który jest na bieżąco aktualizowany o nowe wydawnictwa i księgozbiór

obcojęzyczny. W bibliotece znajdują się pozycje wymagane programem kierunku pedagogika (m.in. z zakresu pedagogiki, psychologii, socjologii, edukacji dla bezpieczeństwa, politologii, dydaktyki, metodyki, kształtowania umiejętności dydaktycznych nauczyciela). Biblioteka udostępnia zbiory: na miejscu, przez Internet, w wolnym dostępie przez SelfChecki i drogą wypożyczeń międzybibliotecznych. Na terenie Biblioteki czytelnicy mają do dyspozycji: sieć bezprzewodowego dostępu do Internetu, 268 miejsc do pracy, 58 komputerów z dostępem do Internetu, pracownię badań i analiz, 2 pokoje pracy grupowej, 6 pokoi pracy własnej, czytelnię czasopism bieżących, pracownię multimedialną. Biblioteka Główna AMW wchodzi w skład Zespołu Bibliotek Naukowych Województwa Pomorskiego. Biblioteki ZBN udostępniają zbiory na podstawie utworzonego „Regulaminu Udostępniania Zbiorów w Bibliotekach Wchodzących w Skład ZBN Województwa Pomorskiego” podpisanego przez dyrektorów bibliotek. Biblioteki ZBN są ogólnodostępne. Biblioteka AMW ma podpisane umowy o współpracy z bibliotekami naukowymi uczelni wyższych Trójmiasta oraz z Wirtualną Biblioteką Nauki umożliwiającą dostęp do zasobów EBSCO. Studenci mają dostęp do wszystkich pozycji określonych w kartach przedmiotów.

7.3.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa umożliwia prawidłową realizację procesu kształcenia na kierunku pedagogika. Sale dydaktyczne wyposażone są w środki audiowizualne a do dyspozycji i wykorzystywania przez nauczycieli akademickich i studentów są mobilne zestawy audiowizualne. Pomieszczenia dydaktyczne są czyste, wyposażone w nowe, funkcjonalne meble, dostęp do Internetu WiFi i pomoce dydaktyczne, zwłaszcza dla edukacji matematycznej i językowej. W roku akademickim 2016/2017 utworzono salę przeznaczoną dla specjalności zintegrowana edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną. Większość pomieszczeń dydaktycznych była w ostatnim czasie remontowana i została wyposażona w nowe, funkcjonalne meble dostęp do Internetu WiFi i pomoce dydaktyczne, zwłaszcza dla edukacji matematycznej i językowej. W miarę możliwości finansowych pracownie dydaktyczne i naukowe są systematycznie doposażone. W roku akademickim 2016/2017 utworzono salę przeznaczoną dla specjalności zintegrowana edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną. W tworzenie niektórych zasobów edukacyjnych zaangażowani są również studenci.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Wydział dysponuje niezbędną liczbą miejsc w salach wykładowych i ćwiczeniowych do realizacji zajęć dydaktycznych.
2. Zasoby biblioteczne są wystarczające dla realizacji kształcenia w zakresie przedmiotów ogólnych, kierunkowych i specjalnościowych.
3. Infrastruktura AMW, Wydziału i Instytutu jest wystarczające do zapewnienia realizacji efektów kształcenia typowych dla kierunku pedagogika.

Dobre praktyki – brak.

Zalecenia – brak.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Działania przyjęte w Uczelni na rzecz wspierania kształcenia należy uznać za spełniające wymagania i oczekiwania społeczności studentów. Uczelnia zaangażowała w nie szereg wewnętrznych komórek, pracowników oraz środków. Wsparcie to obejmuje sferę administracyjną, edukacyjną, (samo-)rozwoju studentów, mobilności, rozwoju kompetencji społecznych. Aktywnością wykazują się podmioty reprezentujące studentów: samorząd studencki, koła naukowe, przedstawiciele roczników i grup. Odrębnym i silnym wsparciem jest pion administracyjny z dziekanatem jako centralnym punktem obsługi i informowania studentów. Podstawę działania stanowią uregulowania zawarte w Regulaminie studiów, określa on m.in. zasady przyznawania IOS, IPS, zdefiniowana polityka oraz cele wynikające z zarządzania poprzez jakość. Oddziaływanie Uczelni należy uznać za skuteczne i kompleksowe, gdyż udzielane wsparcie obejmuje np. pomoc materialną oraz w procesie studiów, doradczą, kredyt studencki, zakwaterowanie w obiektach uczelni, opiekę psychologiczną. ZO stwierdził drożność ścieżki decyzyjnej w sprawach studenckich, w tym procedury odwoławcze, składania skarg i wniosków. Zapewnia się stały kontakt oraz przekazywanie informacji, pozyskiwanie wiedzy na temat jakości i warunków studiowania, „klimatu studiów”. W działania te zaangażowani się opiekunowie oraz pełniący funkcje na wydziale. Za ciekawe i skuteczne należy uznać rozwiązania służące motywowaniu studentów do osiągnięcia lepszych wyników: nagrody, stypendia, wyjazdy naukowe i edukacyjne, oferowanie udziału w badaniach naukowych wraz z możliwością publikacji. Formami wsparcia udzielanego studentom jest pobudzanie mobilności oraz pomoc w realizacji projektów zawodowych, naukowych, powiązanych z pracami dyplomowymi czy realizacją specjalności. Pomagają one rozwijać i wzmacniać efekty kształcenia szczególnie przydatne na rynku pracy czy w dalszej działalności badawczej. Za ciekawą inicjatywę należy uznać działania powiązane z promocją zatrudnienia: targi pracy, zewnętrzne wizyty, praktyki, oferty pracy, staże. W działanie te wprężnięte jest ABK.

8.2.

Z uwagi na fakt, że dobre kształcenie jest nadrzędną wartością w polityce oraz działalności dydaktycznej Wydziału, przedstawiciele systemu zapewnienia jakości monitorują w sposób trwały poziom kształcenia i jego finalne wyniki, system wsparcia. Podstawowym sposobem zbierania informacji jest wewnętrzna ewaluacja w postaci ankiet studenckich, rozmów, przeglądu wyników procesu dyplomowania, praktyk studenckich, aktywności studentów w uczelni oraz zewnętrznej. Monitoring ten jest oczywiście powiązany ze sprawozdawczością na rzecz władz wydziału oraz ciał kolegialnych. Rozwój wraz z doskonaleniem działań pro studenckich znajduje odzwierciedlenie w ankietach studenckich, potwierdziły to także rozmowy ze studentami. Wskazali oni gotowość oraz skuteczność w rozwiązywaniu pojawiających się problemów powiązanych z np. praktykami, wsparciem materialnym, specjalnościami.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Opis rozwiązań instytucjonalnych oraz prowadzonej praktyki w sferze promocji studentów w procesie kształcenia pozwala stwierdzić, że studenci mają zapewnioną pomoc oraz systemowe wsparcie w różnych obszarach nauczania na kierunku pedagogika. Zakres podejmowanych inicjatywy mieści się w standardzie polskich szkół wyższych, tym samym wypełnia spektrum oczekiwań oraz potrzeb. Walorem jest skuteczność działań oraz poprawa poziomu zaspakajania aspiracji studentów, spełniania wymogów prawa czy nadążanie za presją konkurencyjną w obszarze tworzenia najbardziej optymalnych warunków kształcenia i rozwoju studentów.

Dobre praktyki – brak.

Zalecenia – brak.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

ZOPKA uzyskał następujące informacje nt. działań realizowanych w zakresie zaleceń PKA (*Uchwała nr 778/2007 Prezydium PKA z dn. 20.09.2007 r., pismo nr BPKA-ZS/410/61/10*) z 2010 roku na kierunku „pedagogika”, prowadzonym przez Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych Akademii Marynarki Wojennej.

1. Działania naprawcze związane z kierunkami studiów prowadzonych w Instytucie Studiów Edukacyjnych.

W związku z zaleceniami PKA z 2007 roku, na kierunku pedagogika w roku akademickim 2007/2008 nie podjęto naboru na specjalność: *wychowanie obronne, dewiacje i patologie społeczne; wychowanie obronne; edukacja i integracja społeczna* oraz *wychowanie obronne i edukacja ekologiczna*. W rezultacie tych zmian w roku akademickim 2008/2009 na Wydziale Nauk Humanistycznych i Społecznych prowadzono jedynie dwie specjalności: *wychowanie obronne i resocjalizacja* oraz *praca socjalna*. Jednak od roku akademickiego 2010/2011 nie prowadzono już naboru studentów na *pracę socjalną*, którą wprowadzono w 2008 roku.

W roku akademickim 2011/2012 otwarto na kierunku „pedagogika” specjalność: *pedagogika opiekuńczo-wychowawcza* oraz *wychowanie obronne i resocjalizacja*. W ramach działań naprawczych na specjalności *wychowanie obronne i resocjalizacja* wprowadzono 19 przedmiotów o tematyce ściśle związanej z resocjalizacją, a w ramach przedmiotów

obligatoryjnych i fakultatywnych związanych z misją uczelni takie przedmioty, jak: podstawy bezpieczeństwa narodowego, wychowanie morskie, powszechna samoobrona i obrona cywilna. W obszarze specjalności *pedagogika resocjalizacyjna* (studia I st.) uwzględniano zatem, zgodnie z zaleceniami PKA, treści dotyczące wychowania wojskowego i płynące z nich „walory resocjalizacyjne”.

Do prowadzenia przedmiotów specjalnościowych zatrudniono osobę, posiadającą długoletnią praktykę związaną (18 lat) z pełnieniem funkcji wychowawcy w Areszcie Śledczym w Ustce. Ponadto studenci mieli możliwość odbywania praktyk w placówkach resocjalizacyjnych. Od roku akademickiego 2014/2015 specjalność ta nosi nazwę *resocjalizacja*, ponieważ studenci nie mieli uprawnień do nauczania wychowania obronnego w szkołach zawodowych i średnich. Od roku akademickiego 2013/2014 program kierunku podlega nieustannym, pozytywnym zmianom.

Zdecydowanie najlepsza sytuacja kadrowa znajdująca odzwierciedlenie w podniesieniu jakości kształcenia i przekazywaniu treści programowych w oparciu o wiedzę merytoryczną i praktyczną na tej specjalności miała miejsce w roku akademickim 2016/2017. Oprócz wspomnianego praktyka, zatrudniono na umowę o dzieło jeszcze 3 osoby. Pierwsza z nich jest doświadczonym praktykiem, który pracował na stanowisku wychowawcy w Zakładzie Karnym, Areszcie Śledczym, Schronisku dla Nieletnich, był dyrektorem Ogniska Wychowawczego, pedagogiem w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, kierownikiem Internatu Zespołu Szkół Ogólnokształcących Conradinum, a także wychowawcą w Bursie Gdańskiej. Przez 8 lat był zatrudniony w Zakładzie Resocjalizacji w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego i posiada dorobek naukowy. Z kolei druga osoba to adiunkt na stałe zatrudniony w Zakładzie Resocjalizacji w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego, który jest jednocześnie specjalistą od uzależnień. W bieżącym roku akademickim metodykę pracy kuratora sądowego oraz metodykę pracy kuratora społecznego prowadziła na II st. studiów stacjonarnych (*pedagogika społeczna*) trzecia z zatrudnionych osób – długoletni kurator sądowy. Należy przy tym nadmienić, że tę specjalność studiuje głównie nasi absolwenci pedagogiki resocjalizacyjnej.

W przyszłym roku akademickim (2017/2018) Instytut Studiów Edukacyjnych zatrudni adiunkta – pedagoga resocjalizacyjnego na cały etat oraz psychologa z doświadczeniem w pracy z niedostosowaniem społecznym i resocjalizacją nieletnich. Osoby takie aplikują o pracę w ISE AMW.

W zakresie przejrzystości celów i strategii kształcenia na kierunku „pedagogika” w latach 2011-2016 wprowadzano (i nadal są realizowane) systematyczne modyfikacje koncepcji kształcenia na tym kierunku obejmujące:

- a) określanie efektów kształcenia w oparciu o KRK nawiązujące zarazem do wyzwania przygotowania absolwentów do potrzeb rynku pracy oraz osadzenia specyfiki kształcenia w dyscyplinie pedagogika i dyscyplinach współdziałających;
- b) przekształcenia w zakresie realizowanych specjalności i modułów specjalnościowych, tak by uniknąć sytuacji zastanej w roku 2007, gdzie niektóre specjalności miały pośredni związek z kształceniem w zakresie pedagogiki, a jednocześnie realizowane w ich ramach przedmioty/moduły nie były adekwatne do nazwy samej specjalności. W latach 2011-2016 podejmowano systematyczne działania w celu budowania silnej korelacji pomiędzy:
  - osadzeniem specjalności w dyscyplinie pedagogika i efektami kształcenia na kierunku „pedagogika”, a treściami kształcenia w obrębie realizowanych specjalności;
  - specyfiką realizowanych specjalności oraz celami kształcenia w ich obszarze, a realizowanymi w ich ramach treściami/przedmiotami kształcenia;
- c) dokonuje się starannej analizy potencjalnych obszarów zatrudnienia absolwentów i pod tym kątem wprowadza się określone treści kształcenia oraz dokonuje modyfikacji w zakresie miejsc odbywania, zakresu oraz trybu praktyk pedagogicznych, które w wypadku

studiów na kierunku „pedagogika” są obligatoryjne bez względu na ich profil (ogólnoakademicki, na studiach I st. lub praktyczny, na studiach II st.).

Uwzględnia się potrzeby studentów dotyczące przygotowania do określonych form i sektorów zatrudnienia po ukończeniu studiów i w tym celu wprowadzono możliwość realizacji ścieżki „przygotowania pedagogicznego” na studiach I st. (obligatoryjnego w ramach specjalności *pedagogika opiekuńczo-wychowawcza* oraz fakultatywnego w ramach specjalności *pedagogika resocjalizacyjna*), a także wprowadzono kształcenie nauczycieli na specjalności *zintegrowana edukacja wczesnoszkolna z edukacją przedszkolną*. Dokonuje się systematycznego poszerzania zasobów kadrowych tak, aby wszystkie realizowane specjalności kształcenia były reprezentowane przez osoby posiadające dorobek naukowy lub praktyczny w ich zakresie. Pod tym kątem realizuje się wieloletnią współpracę z doświadczonymi praktykami, m.in. w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej.

Od ostatniej oceny PKA systematycznie wprowadzono i udoskonalano liczne procedury, których realizacja daje gwarancję przestrzegania uprzednich zaleceń, a także kontynuacji pozytywnie ocenionych przez Komisję pokontrolnych działań naprawczych realizowanych na kierunku „pedagogika”. Do najważniejszych z nich należą:

- Decyzja Dziekana nr 142/2015 z dn. 27.03.2015 r. w sprawie wewnętrznych procedur zapewniania jakości kształcenia;
- Regulamin realizacji prac dyplomowych wraz ze Standardami pisania prac licencjackich i magisterskich na WNHIS;
- Uchwała RW w sprawie zakresu egzaminu dyplomowego dla poszczególnych kierunków i poziomów studiów prowadzonych na WNHIS;
- Zarządzenie Dziekana nr 1/ZD/2017 z dn. 13.01.2017 r. w sprawie wprowadzenia ankiety do ewaluacji zajęć.

2. Działania naprawcze w zakresie jakości prac dyplomowych.

Kolejne zalecenia PKA dotyczyły jakości prac dyplomowych. W tym zakresie realizuje się działania naprawcze poprzez corocznie powoływaną komisję instytutową w ramach Instytutu Studiów Edukacyjnych (wcześniej – Instytutu Pedagogiki) w celu starannej analizy, akceptacji i ewentualnej modyfikacji tematyki prac dyplomowych pod kątem ich osadzenia w dyscyplinie pedagogika, adekwatności zakresu problemowego oraz poprawności merytorycznej. Dodatkowo tematy prac licencjackich i magisterskich poddawane są ocenie przez Wydziałowy Zespół Jakości Kształcenia. W ramach Instytutu Studiów Edukacyjnych powołano również komisję zajmującą się oceną prac dyplomowych. Korecenzje odnoszące się do opinii o pracy dyplomowej promotora i recenzenta stanowią okazję do dalszych działań mających na celu podnoszenie ich jakości zwłaszcza, że pracownicy naukowci mają różne podejścia do zastosowanej metodologii. Każda z prac przechodzi weryfikację w systemie antyplagiatowym.

Prace dyplomowe mają charakter badawczy a zarazem empiryczny, obejmując systematyczną prezentację metodologicznych aspektów badań własnych. Studia I st. na kierunku „pedagogika”, profil ogólnoakademicki, obejmują przygotowanie studentów do prowadzenia badań naukowych, dzięki czemu seminarzyści wykazują obecnie znacznie większą gotowość do realizacji zadania przygotowania rozprawy licencjackiej (w tym do przeprowadzenia badań własnych), niż miało to miejsce w okresie poprzedniej oceny kształcenia na kierunku „pedagogika”, tj. w roku 2007.

W latach 2011-2017 następuje systematyczny wzrost jakości kadry naukowo-dydaktycznej sprawującej opiekę nad dyplomantami. Nauczyciele akademicy prowadzący seminaria dyplomowe są tak dobierani, aby mieli znaczący dorobek w dyscyplinie pedagogika oraz sami prowadzili badania empiryczne w jej obszarze. W roku akademickim 2016/2017 seminaria magisterskie prowadzą jedynie profesorowie nadzwyczajni. Ta tendencja będzie się również utrzymywała w latach następnych, gdyż wpisuje się ona w politykę kadrową i naukową obecnej dyrektor Instytutu Studiów Edukacyjnych.

Wniosek końcowy. Władze Wydziału podjęły działania doskonalące w obszarach objętych zaleceniami z poprzedniej oceny PKA, przede wszystkim wprowadziły zmiany w realizacji specjalności na kierunkach prowadzonych w Instytucie Studiów Edukacyjnych oraz w procesie dyplomowania.

Sporządził na podstawie raportów cząstkowych

dr hab. Krzysztof Szewior

Wrocław, w dniu 3 lipca 2017 roku.